

Directie BST/S&O/Castelein

Onderwerp SP-onderzoek "De agent aan het woord"

Dr. J.P. Rehwinkel
Burgemeester

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Bezoekadres
Grote Markt 1
Groningen

E-mailadres
burgemeester@benw.groningen.nl

Telefoon 050 367 76 26

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD 10.2165462

Telefoon
(050) 367 76 03

Datum **29 JAN 2010** Uw brief van

Uw kenmerk

Fax
(050) 367 77 51

Geachte dames en heren,

In de raadscommissie Financiën en Veiligheid van 3 februari 2010 wordt het onderzoek van de SP-fractie "De agent aan het woord" besproken. Naar aanleiding van dat onderzoek en de bespreekpunten die de SP-fractie heeft aangeleverd, heb ik overleg gevoerd met de korpschef. De uitkomsten van dat overleg vindt u in de bijgaande notitie die ik als korpsbeheerder in goed overleg met de korpschef heb doen opstellen en die ik u als burgemeester hierbij graag aanbied. Vanzelfsprekend zal ik in de raadscommissie van 3 februari 2010 nader in gaan op het onderzoek en de overige vragen die u daarover heeft.

Hoogachtend,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel,
burgemeester van Groningen.

MEMO

Van : P.J. Rehwinkel, korpsbeheerder/burgemeester van Groningen
Ond. : Beantwoording van de vragen van mw. R. van Gijlswijk n.a.v. het rapport van de SP 'De agent aan het woord'
T.b.v. : Vergadering raadscie. Financiën en Veiligheid van 3 februari 2010
Datum : 28.01.2010

• DEEL 1: Vragen over bureaucratische werkdruk (1 t/m 14)

Vragen 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11 en 14.

Laat voorop staan dat de korpsleiding en ik signalen als de onderhavige, zoals bijvoorbeeld uit dit SP-onderzoek naar voren komen, altijd serieus nemen. Dat mag onder meer blijken uit het debat dat de korpschef op 24 september 2009 samen met de voorzitter van de ondernemingsraad met Agnes Kant, voorzitter van de SP-tweedekamerfractie, en met een buurtagent voor een zaal met politie-medewerkers en in aanwezigheid van de regionale media heeft gevoerd in verband met het landelijke SP-onderzoek, waarvan de Groningse pendant hier aan de orde is. Wij nemen de signalen uit het rapport serieus, ook al valt er wellicht iets valt af te dingen op de representativiteit van het onderzoek. Daaraan hebben 288 medewerkers van Regiopolitie Groningen, ofwel 16% van het totaal, aan meegedaan. Aan het medewerkerstevredenheidsonderzoek van het korps zelf dat voor het laatst in 2008 werd gehouden deed ca. 70% van de ca. 1.800 medewerkers mee. De hoofdconclusie was dat 73,2% tevreden was met het werken bij Regiopolitie Groningen.

De Groningse percentages in het SP-onderzoek wijken niet significant af van de landelijke. Dat is niet vreemd, want het gaat om landelijk spelende thema's, zoals bejegening, beloning, bureaucratische belasting e.d.. Dat waren ook de thema's die in het debat van de korpschef met Agnes Kant van 24 september 2009 aan de orde kwamen. Natuurlijk mag van ons als korpsbeheerder en korpschef, ieder vanuit zijn eigen positie, verwacht worden dat wij die landelijke processen beïnvloeden met het Groningse belang voor ogen. Maar dat het in het onderzoek 'De agent aan het woord' om specifiek Groningse thema's zou gaan zou een onjuist beeld zijn.

Maar wat ons betreft gaat de discussie niet over de representativiteit van het SP-onderzoek of de exacte juistheid van de cijfers, wij concentreren ons liever op de signalen die worden afgegeven en die wij natuurlijk ook herkennen. En wij delen uiteraard de zorg over de wissel die de bureaucratie, de regel- en registratiedruk op de medewerkers trekt en die – laten we daar ook niet omheen draaien – zeker niet in de eerste plaats door het korps zelf wordt veroorzaakt, maar vooral door landelijk beleid en de politieke behoefte aan resultaat- en inzetanalyses en –metingen, audits, referentiekaders, aanwijzingen kwaliteitsstelsels en inspectierapporten en wat dies meer zij. Illustratief daarvoor is het credo dat de korpschef nogmaals heeft uitgesproken in zijn recente nieuwjaarsrede: 'Stoppen met quota, niet stoppen met streng zijn'.

Laten we ook vooral niet vergeten dat onder de term 'bureaucratie' ook veel papierwerk valt dat wezenlijk is voor de legitimiteit van het politiewerk en – in een breder perspectief – het functioneren van de rechtsstaat, zoals het opnemen van aangiften en het opstellen van processen-verbaal, en – inderdaad – ook het uitschrijven van bonnen. Dat laatste gebeurt bij de regiopolitie Groningen niet om bepaalde quota te halen. De beleidslijn in het korps is dat bonnen moeten worden geschreven in situaties en onder omstandigheden waarin het schrijven van een bon er uit het oogpunt van de openbare veiligheid toe doet. Dat is dus ook de invalshoek waarmee dit thema in de functionerings-gesprekken met de medewerkers aan de orde wordt gesteld.

En natuurlijk innoveert de politie ook. Daar is ook geen ontkomen aan en het is ook niet vreemd dat innovaties met – inderdaad soms irritante en zelfs frustrerende – kinderziektes gepaard gaan. Maar vaak gaat de kost voor de baat uit en leiden deze innovaties op de langere termijn tot – ook door de politiek verlangde en geïnstigeerde - verbetering van de kwaliteit van de bedrijfsprocessen van de korpsen en de harmonisatie van de informatiehuishouding en werkwijzen van de Nederlandse politie als geheel. En wij stellen ook zonder meer vast dat er in dit opzicht veel tegelijk over de politie heenkamt. Voor dergelijke geluiden zijn de gezamenlijke korpschefs ook niet doof gebleven. Al medio

vorig jaar hebben zij naar aanleiding van signalen zowel vanuit de politiek, bv. het landelijke SP-onderzoek, als vanaf de werkvloer het initiatief genomen tot verbeteringen in de implementatie en het gebruik van een drietal nieuwe landelijke basisvoorzieningen (BVH, BVO en BVCM) voor de bedrijfsvoering van de korpsen. Daar zijn ook miljoenen voor uitgetrokken.

Wij realiseren ons terdege de druk die daarmee op de medewerkers wordt gelegd en ook de irritatie en de frustratie waartoe dat bij sommige medewerkers van het korps aanleiding geeft. Wij kunnen ons ook voorstellen dat dit versterkt wordt door de toenemende agressie die politiemedewerkers vanuit de samenleving te verwerken krijgen. Op dat verschijnsel komen wij nog afzonderlijk terug in de beantwoording van de vragen 8, 12 en 13.

Voorzover in deze gevoelens ook de gedachte een rol speelt dat de korpsleiding onvoldoende weet heeft van wat er op de werkvloer leeft en gebeurt, willen wij ons daar niet gemakkelijk van afmaken met de stelling dat binnen elke grote organisatie sprake is van een afstand tussen 'de top' en de werkvloer. Geen discussie is nodig over het feit dat de leiding moet weten wat er op de werkvloer gebeurt en wat de effecten zijn van besluiten van het bevoegd gezag en van de top. Maar het is even logisch als onontkoombaar dat er een afstand is. Maar het wordt pas een probleem als die afstand ontardt in een moeilijk of niet te overbruggen kloof. Dat is volgens ons bij Regiopolitie Groningen niet aan de orde. Uit eigen waarneming, tijdens werkbezoeken, het meedraaien van diensten, het overleg en andere contacten met de ondernemingsraad en in haar structurele contacten met de lijn van het korps, bv. in de periodieke verantwoordingsgesprekken met het lijnmanagement, heeft de korpsleiding een volledig beeld van de korpsbrede ontwikkelingen en, bij ingrijpende gebeurtenissen, naar vermogen ook voor de persoonlijke ervaringen van individuele medewerkers. Daarvoor is het niet nodig dat de korpsleiding vaker op de werkvloer komt dan nu het geval is, al zou zij dat natuurlijk wel vaker willen. Overigens hebben beide leden van de korpsleiding in hun loopbaan alle lagen van de organisatie doorlopen en komen zij dus voort uit het 'blauwe bedrijf'. Zij verrichten ook om de beurt piketdienst en zijn 24 uur per dag en 7 dagen per week intensief betrokken bij alle meer ingrijpende gebeurtenissen in de regio en in de organisatie.

Vragen 8, 12 en 13.

Over het algemeen mag de Regiopolitie Groningen zich verheugen in een behoorlijke waardering van het publiek voor haar prestaties en resultaten, zo blijkt uit de periodiek gehouden monitors. Aan dat waarderingcijfer wordt binnen het korps ook bekendheid gegeven via de daarvoor beschikbare media, waaronder Intranet. Maar, nogmaals los van de representativiteit van het SP-onderzoek, vinden wij het wel zorgelijk dat een kennelijk substantieel deel van de medewerkers aangeeft te weinig waardering van het publiek te ervaren. Dat laat zich, denken wij, deels verklaren door het feit dat de contacten van de medewerkers met het publiek, naast hulpverlening, ook een corrigerend en sanctionerend karakter hebben. Het is onder het publiek niet de eerste reflex om, indien men wordt beboet, de verbalisant met complimenten en waardering te overladen voor zijn of haar objectief terechte optreden. Vaak bestaat daarvoor zelfs geen begrip en is de beboete burger er vaak van overtuigd dat de politie aan andere zaken dan nu juist zijn/haar overtreding een hogere prioriteit had moeten geven. Tegelijkertijd is het wel verklaarbaar dat het publiek positief reageert op de algemene mededeling dat in het werkgebied van de regio de criminaliteit afneemt of dat het aantal aanrijdingen met letsel en verkeersdoden sinds 2003 enorm is teruggebracht (onder meer a.g.v. een streng bekeuringsbeleid).

Daarmee is niet gezegd dat in voorkomende gevallen dit gebrek aan waardering voor verbaliserend politieoptreden in concrete, individuele contacten als gegeven moet worden geaccepteerd. In contacten tussen de politiemans of -vrouw en de burger, waarin de politie verbaliseert, is sprake van een interactie waarin – dus – ook de politiemedewerker een aandeel heeft. Het succes van zijn of haar bijdrage wordt in hoge mate bepaald door correct optreden jegens de burger. Maar het kan natuurlijk niet altijd van één kant komen en in gevallen waarin het daaraan schort, mag en moet er streng opgetreden worden en hoeft bv. de politiemedewerker zich niet te laten uitschelden, beledigen of anderszins koeioneren, laat staan dat hij/zij zich fysiek geweld behoeft te laten welgevallen. Dat is namelijk onacceptabel en wordt als het even kan ook daadwerkelijk niet geaccepteerd.

Agressie tegen medewerkers van hulpdiensten is een landelijke beleidsspeerpunt en heeft bij de politie, ook in Groningen, in 2009 geleid tot het aanscherpen van maatregelen bij ingrijpende gebeurtenissen. Het desbetreffende, recent vastgestelde protocol voorziet onder meer in ondersteuning in de breedste zin van het woord (juridisch, materieel en immaterieel) van medewerkers die

het slachtoffer worden van tegen hen gebruikt geweld. Daarin is ook een belangrijke rol weggelegd voor de directe en hogere leidinggevendenden die zich daarvan ook steeds beter bewust worden. Tijdens het debat met Agnes Kant op 24 september 2009, waarmee een korpscampagne over dit thema werd ingeluid, heeft de korpschef een extra intensivering in het korps gemarkeerd door haar een poster aan te bieden over het nieuwe protocol. Mevrouw Kant gaf aan deze intensivering zeer te waarderen.

Wij stellen vast dat de suggesties die in het SP-onderzoek uit de monden van de medewerkers worden opgetekend maar voor een zeer beperkt deel 'maakbaar' zijn. Dat is het geval ten aanzien van een goede training en begeleiding. Daarin wordt in de opleiding van politieambtenaren en door het eerdergenoemde protocol voor ingrijpende gebeurtenissen voldoende voorzien, althans is daarmee een belangrijke voorwaarde geschapen voor de preventie van, en de omgang met geweld.

Of er altijd voldoende personeel is om op te treden bij ordeverstoringen – aangenomen dat de vraag daarop doelt – is een kwestie van voorspelbaarheid (een goede informatiepositie van de politie) en van een goede risico-analyse en soms worden daarbij menselijke beoordelingsfouten gemaakt. In het uitgaansleven, waarin nogal eens sprake is van ordeverstoringen gepaard aan geweld, kunnen situaties soms snel escaleren en is het soms lastig tijdig en in voldoende getale politiepersoneel bij de hand te hebben. Zelfs met alle ervaringskennis waarover de politie beschikt kan niet voor 100% gegarandeerd worden dat er altijd voldoende personeel is om op te treden en te vervolgen. Ik deel uiteraard van harte deze wens uit het onderzoek, maar wij zien dit eerlijk gezegd niet als een eye-opener van formaat in het rapport.

De realisering van meer respect voor overheidsdienaren is vanzelfsprekend wenselijk en nodig maar niet afdwingbaar met de middelen die de politie en het boven haar gestelde gezag in onze huidige democratische rechtsstaat ter beschikking staan.

Strenger straffen is een onderwerp waarover anderen dan wij een relevantere opvatting hebben.

De toepassing van snelrecht is op zichzelf geen nieuw verschijnsel meer. Het is o.m. rond de jaarwisselingen van 2008/09 en 2009/10 ook in Groningen toegepast. Los daarvan is het streven er in het algemeen op gericht om geweld tegen politiemedewerkers zo snel mogelijk te vervolgen en voor de rechter te brengen.

Wij onderschrijven zonder meer de opmerking dat de notie dat agressie 'het risico van het vak' is verlaten moet worden. De korpschef heeft daarvoor in 2009 al publiekelijk een lans gebroken en ook de Hoge Raad heeft zich inmiddels in die geest uitgesproken.

De suggestie om jongeren een korte stage bij de politie te laten lopen doet ons sympathiek aan maar stuit vooralsnog ook op forse uitvoerings- en capaciteitsproblemen. In dit bestek voert het te ver daar uitvoerig op in te gaan.

Vragen 6/7.

De beantwoording van deze vragen vergt een gedegener uitwerking van zowel die vragen als de antwoorden dan in het bestek van dit memo mogelijk en wenselijk is.

Vraag 9.

Aan de beantwoording van deze vraag kleeft in elk geval een sterke bestuurlijke dimensie, in die zin dat in elke gemeente door elke afzonderlijke burgemeester als gezagsdrager wordt bepaald wanneer in welke mate de openbare orde wordt verstoord en hoe daartegen moet worden opgetreden. Ook het openbaar ministerie speelt daarin een belangrijke rol voorzover het gaat om de vraag of er sprake is van strafbare feiten en de vervolging daarvan. Afgezien daarvan is het de vraag welke effecten met een dergelijke campagne (moeten en kunnen) worden beoogd en bereikt. In de vorm waarin deze vraag nu is gesteld laat zij zich niet met een klip en klaar ja of nee beantwoorden.

- **DEEL 2: Vragen over de beloning van de korpschef/korpsleiding (w.o. buitenlandse betrekkingen)**

Vraag 15.

Voor de beantwoording van deze vraag moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee functies: enerzijds het burgemeesterschap van Groningen en anderzijds het korpsbeheerderschap van Regiopolitie Groningen. Een raadslid van de gemeente Groningen of van welke gemeente dan ook

kan formeel niet als zodanig politiek-inhoudelijke vragen stellen aan de korpsbeheerder, laat staan de korpschef van de regiopolitie (of aan medewerkers van de korpschef). Een raadslid van Groningen kan uiteraard vragen stellen aan de burgemeester van Groningen en die zal met die pet op aan de korpsbeheerder vragen om op die vragen een antwoord te formuleren dat vervolgens weer door de burgemeester aan het raadslid wordt gegeven. Nu mevrouw Van Gijlswijk zich aanvankelijk rechtstreeks en mondeling tot de regiopolitie richtte met enkele 'technische en feitelijke vragen' heeft men daar in eerste instantie niet willen kiezen voor deze formele benadering maar er omwille van de vlotheid van behandeling de voorkeur aan gegeven om de vragen aan te merken als een verzoek op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur, een verzoek dat direct door de korpsbeheerder zou kunnen worden afgedaan. Toen uit de schriftelijk ingediende vragen bleek dat het om meer ging dan alleen maar om vragen van 'technische en feitelijke aard' die zich niet voor WOB-afdoening leenden, kon dat niet volgehouden worden en moest worden teruggegrepen op de hierboven geschetste 'koninklijke' weg.

Vraag 16.

De beloning van de Nederlandse politietop is op dit moment voorwerp van een landelijk onderzoek door de Rijksauditedienst, in opdracht van de minister van BZK. Mijn oordeel is vooralsnog dat de beloningsafspraken die mijn ambtsvoorganger met de korpschef heeft gemaakt zorgvuldig en met inachtneming van de regelgeving tot stand zijn gekomen en dat zij redelijk zijn. Verder dan deze reactie zouden wij nu niet willen gaan omdat het RAD-onderzoek nog in volle gang is en de minister de bevindingen ervan nog met de Tweede Kamer moet delen. Overigens zij daarbij wel opgemerkt dat eveneens op dit ogenblik overleg gaande is tussen de minister van BZK en de korpsbeheerders met het oog op landelijke harmonisatie van die beloningsstructuur. In de huidige situatie is dat een zaak van de 26 afzonderlijke korpsbeheerders en kunnen daaruit, zoals gebleken is, ook even zovele verschillende beloningsstructuren resulteren, hetgeen de transparantie niet ten goede komt.

Vraag 17.

De in het eerste deel van deze vraag verzochte toelichting is onlangs al gegeven ten behoeve van de beantwoording door de minister van BZK van vragen van de Vaste Kamercommissie. Daaraan ontlenen wij in dit bestek het volgende.

Met het wegvallen van de grenzen heeft de Nederlandse politie de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in internationale politiesamenwerking. Uitgangspunt daarbij is dat de internationale problematiek sneller en beter geïdentificeerd moet worden om vanuit het politievak aangepakt te kunnen worden. De korpschefs richten zich hierbij onder meer op Europese operationele en niet-operationele samenwerking, politie-inzet bij missies in het verband van de EU, de VN of de OVSE, op informatieuitwisseling ten behoeve van de opsporing en handhaving, de aanpak van grensregionale veiligheidsvraagstukken (opsporing, bestuurlijke aanpak, crisisbeheersing, rampenbestrijding etc.), op samenwerkingsverbanden met EU-landen en andere landen, op EU-regelgeving die het politievak raakt en op de ontwikkeling van politiemedewerkers binnen het internationale domein.

In dit kader is Regiopolitie Groningen betrokken bij de navolgende buitenlandse projecten. Het korps is 'driver' voor samenwerkingsprojecten met Servië, Macedonië en Montenegro. Voor de samenwerking met Macedonië wordt thans op basis van een 'memorandum of understanding' tussen de betrokken regeringen een projectprogramma opgesteld. Voor Servië en Montenegro zal dat in een later stadium ook gebeuren. Het korps Groningen is daarnaast 'co-driver' voor de samenwerking met Zuid-Afrika. In een 'memorandum of understanding' met de Zuid-Afrikaanse regering wordt die samenwerking toegespitst op de thema's huiselijk geweld en gebiedsgebonden politiezorg. Wellicht ten overvloede wordt in dit verband ook vermeld dat het korps Groningen met andere grensregio's deelneemt aan het structurele samenwerkingsoverleg KODAG-Noord met de politiekorpsen van de aangrenzende Duitse landen. Daarin is geen sprake van afzonderlijk in het verband van deze vraag te noemen projecten.

De relaties met de genoemde buitenlandse korpsen vloeien voort uit een prioriteit van het huidige kabinet. Het gaat veelal om het exporteren van kennis en ervaring en soms van hulpmiddelen om de politie in die landen, met een minder ontwikkelde democratische en rechtsstatelijke traditie dan Nederland, te helpen met de opbouw van een politieapparaat dat wel aan die normen voldoet. Maar daarnaast hebben dergelijke contacten ook wel degelijk nut voor de concrete politietaak, met name in de opsporingsfeer, omdat deze contacten het mogelijk maken zo dicht mogelijk bij de bron van criminaliteit te komen.

Vraag 18.

Om met het tweede deel van de vraag te beginnen: Neen, de plv. korpschef ontvangt geen toelage voor werving en behoud. Het antwoord op het eerste onderdeel van de vraag luidt dat de plv. korpschef één keer per jaar met jonge medewerkers van het korps in het kader van hun loopbaanperspectieven en –ontwikkelingen een werkdiner houdt. Het gaat daarbij om gezelschappen van max. 10 personen. De betaling van zo'n diner geschiedt per creditcard op kosten van het korps. De plv. korpschef is formeel gemachtigd tot het gebruik van deze creditcard.

Vraag 19.

De plv. korpschef heeft niet meer representatiekosten gemaakt dan de korpschef. Wel heeft hij meer betalingshandelingen met behulp van de creditcard van het korps verricht.

- **DEEL 3: Bezuinigingen**

Vraag 20.

Over de voorgenomen bezuinigingen huldigen de gezamenlijke burgemeesters van de gemeenten in de politieregio Groningen, en de hoofdofficier van justitie (tezamen vormen zij het hoogste bestuursorgaan van de politieregio: het Regionaal College) het standpunt dat de bezuinigingen onontkoombaar gepaard gaan met een vermindering van de sterkte van het regionale korps. Daar zijn het Regionaal College, ikzelf en de korpschef uiteraard sterk tegen gekant. Dat standpunt wordt ook door het Korpsbeheerdersberaad uitgedragen naar de minister van BZK en publiekelijk uitgesproken.

De overige vragen over de bezuinigingen kunnen in dit stadium nog niet beantwoord worden omdat er nog volop studie wordt verricht naar de opties om aan de bezuinigingen het hoofd te bieden. Een hard uitgangspunt daarbij zal in elk geval zijn dat 'blauw' daarin zoveel mogelijk zal worden ontzien. Te zijner tijd, in het najaar van 2010 zullen in het kader van de begroting voor 2011 voorstellen terzake via de regionale driehoek en het Dagelijks Bestuur van de politieregio aan het Regionaal College worden voorgelegd.

- **Slotvraag aan onder anderen de korpsbeheerder: Kunt u aangeven met welke aanbevelingen we op lokaal niveau naar uw mening de politie kunnen ondersteunen?**

Wij zijn van mening dat wij met het bovenstaande al in hoge mate zijn ingegaan op de aanbevelingen bij het rapport, voorzover die ons aangaan en voorzover ze meer inhouden dan de nog niet uitgewerkte weergave van wensen van medewerkers die uit het onderzoek zouden blijken.